

Nøvn

SIÓNARMÍÐ

Helgi Abrahamsen

Ófatiligt at Javnaðar-flokkurin góðtekur...

Ófatiligt at Javn-aðarflokkurin góðtekur uppskot-ið um at avtaka fólkatings-sessirnar

Páll á Reynatúgvu, lögtingsmaður, hevur av sínum eintingum lagt eitt uppskot fyri lögtingið um at avtaka føroysku fólkatings-sessirnar. Tað er rættliga óvanligt, at einstakir samgongulimir leggja uppskot fyri lögtingið, og í hesum førinum er tað ikki sum lögtingsformaður, men sum "gemenur tjóðveldismaður", at hann hevur lagt uppskotið fram.

Tað undara meg stórliga, at Javnaðar-flokkurin, sum skal vera ein samríkisflokkur (í hvussu so er tá so stutt er eftir til val), og sum hevur leiðsluna í samgonguni, góðtekur slíkt. Hetta hevði ikki gingið, um Sambands-flokkurin átti lógmann.

Eitt er, at summir flokkar droyma um, at Føroyar einaferð skulu verða eitt fullveldisríki. Tað hava teir loyvi til. Men tað er løgið, at onkur av hesum flokkunum vil frásiga sær tey rættindi, sum vit hava í verandi stöðu.

So leingi sum vit eru í ríkisfelagsskapi við Danmark, verður ein partur av okkara lógum gjørdar í fólkatínginum, so sjálvandi skulu vit hava ávirkan á tær lógirnar.

Tað marghátligasta av øllum er, at lögtingið er mitt í einum stríði um at krevja fullan limaskap í Norðurlandaráðnum. Har eiga føroyingar tveir limir, men umframt hesar, er ikki óvanligt, at før-

roysku fólkatingslimirnir eisini mæta har, sum umboð fyri fólkatíngið. Tað vil siga, at Føroyar kunnu í roynd og veru hava fyra limir – tveir lögtingslimir, sum ikki hava fullan limaskap, og tveir fólkatingslimir, sum hava fullan limaskap. Og meðan við stríðast fyri at fáa fullan limaskap í Norðurlandaráðnum, leggur sjálvur lögtingsformaðurin uppskot fyri tingi, um at avtaka teir báðar sessirnar, sum hóast alt hava fullan limaskap.

Løgmaður hevur sagt, at um uppskotið hjá Páll á Reynatúgvu verður samtykt, so hendir í roynd og veru einki, tí danskar lógir forða fyri, at lögtingið einsamalt kann avtaka fólkatings-sessirnar. Men eitt er jura og annað er politikkur, og tað verður í øllum førum ringt hjá Tjóðveldi at taka danskar lógir framum eina lögtings-samtykt.

Um vit ímynda okkum, at júst tað hendir. – Lat okkum siga, at uppskotið verður samtykt, men at samtyktin ikki verður sett í verk orsaka av teimum dansku lógnum, vil Tjóðveldi so virða lögtingssamtyktina og lata verða við at stilla upp til fólkatingsval, ella vil flokkurin fylgja teimum dansku lógnum og seta tær oman fyri lögtingssamtyktina? Tað hevði í øllum førum verið spennandi at sæð.

Undir øllum umstøðum átti løgmaður at víst seg sum ein samríkismann, og kravt av Tjóðveldi, at uppskotið varð tikið aftur.

Karin Kjølbro 75 ár

Ein politikari, sum tordi at siga sína meining og standa við sína meining, hóast allir menn á tingi bakkaðu, tá teir hildu, at Gud rak parta-politikk á tingi og var ímóti samkyndum og javnstøðu – í øllum førum fyri kvinnur

Mikudagin fylti Karin Kjølbro á Argjum, sum er fyrrverandi lögtingskvinna, sosialráðgevi og annað mangt 75 ár.

Karin Kjølbro er ættað úr Klaksvík. Dóttir Turid f. Thomsen úr Skúvoy og Poul Nolsøe Kjølbro Klaksvík.

Hon var fyrru ferð gift við Høgna Debes Joensen, fyrrverandi landslækna (1966-85). Tey bæði eiga børnini Brynhild, sum vit millum annað kenna sum fyrrverandi leiðara í Ferðslutrygd, Bergtóru, sum vit kenna sum fyrrverandi tingkvinnu fyri Tjóðveldi, og Hanus, sum er lækni. Seinnu ferð, í 1999, giftist hon við Ørvi Thomasen, sum er úr Klaksvík.

Karin Kjølbro gjørdist alment kend, tá hon á lögtingsvalinum í 1978 varð vald á Løgting. Hetta var fyrstu ferð í søguni, at føroyingar valdu kvinnur á ting. Hesaferð vóru tær báðar, Jona Henriksen fyri Javnaðarflokkin og Karin Kjølbro fyri Tjóðveldisflokkin valdar. Jona hevði tó sitið á tingi valskeiðið frammanundan sum vara-fólk fyri Jákup Lindenskov, sum var landsstýrismaður. Men tær fingi í 1978 heiðurin at vera fyrstu kvinnurnar í Føroyum, sum vóru valdar beinleiðis á ting.

Karin hevði eisini verið inni sum varafólk valskeiðið frá 1970-74. Hon er onnur kvinna, sum hevur roynt tað. Tann fyrsta var Malla Samuelsen í 1964.

Tíðarskeiðið hjá Karini sum virkin politikari vardi í 12 ár. Tá valið í 1990 nærkaðist, boðaði hon frá, at nú fór hon at gevast. Hetta hildu mong vera løgið. At gevast eftir »bara« 12 árum. Tað var ikki vanligt. Eitt er, at hon var onnur av teimum fyrstu kvinnunum at verða

vald á ting, men hon var tann fyrsta, sum av egnum vilja gavst í politikki.

Tað »óvanliga« við tí varuttan iva, at føroyingar vóru ikki vanir við, at nakar sjálvboðin »gavst« í politikki á so ungum árum einans 46 ára gomul. Tí menn plaga ikki gevast, fyrr enn teir eru gamlir ella teir duga at síggja, at snildast er at gevast. Teir finna annars sjáldan hurðina sjálvir, so sum Karin gjørdi í 1990.

Vit minnst eisini tað altíð blíðligu og smílandi Karina fyri at hava sína meiningar og standa við sína meining.

Eitt dømi var, tá hon einsamøll talaði ímóti stóru skipapakkunum í áttatiárunum. Annað var glantrileikurin um 266b í 1988.

Henda púra meinaleysa lógargreinin um at fáa kynsliga sannføring inn í lógargreinina í revsilógini skapti stóra ósýng, tá ein prestur í landsstýrinum fann sær eitt høvi at leggja samgongufelagar sínar við Atla P. Dam á odda at vilja góðkenna homoseksualitet í Føroyum. Hetta var ógilt. Føroyar vóru nú á glíðibreytini. Tí fylgið hjá Atla P. Dam ætlaði enn tá eisini at samtykja, at javnstøða skuldi vera millum kvinnur og menn. Hetta var ógudiligt og kommunistiskt og alt møguligt vemmiligt.

Herferðin hjá prestinum og fylgi eydnaðist. Samgongan slitnaði. Men tað gjørdi »kristiligi« flokkurin eisini, so samgongan kundi halda fram – tó við teirri treyt, at hendan »vemmiliga« lógargreinin, sum fór at føra til, at Føroyar fóru at viðurkenna, at summi fólk eru samkynd, hon skuldi sendast har piparið grør.

Málið lá í tinginum – og atkvøðast skuldi. Tá atkvøtt

Karin Kjølbro –ein undangongukvinna í politikki. Hóast næstan 42 ár eru liðin, síðani hon varð vald á ting sum nummar 2. So eru bara 23 kvinnur valdar síðani Karina

varð – so var bara ein atkvøða fyri. Hana átti Karin Kjølbro.

Av øllum í Løgtinginum, var tað bara Karin Kjølbro sum dugdi at síggja eitt lítið sindur longur fram, og sum ikki vilda bakka fyri teimum, sum nýttu halgubók sum kavaplógv at vinna sær politiska makt við at seta onnur í ringt ljós og døma tey til devul og brand.

Slíkt er víðskygni móti dapurskygni. Í dag sigur søgan sítt. So »nasadjørv« var Karin eisini longu í 1979, at hon legði fram uppskot á ting um javnstøðulóg. Tá mundi mangur tingmaður smírast – um slíkt fjant og fjas, sum kvinnur kundu finna uppá.

Karin var eisini blaðstjóri á málagninum hjá Tjóðveldisflokkinum, 14. September, har hon millum

annað skrivaði oddagreinir við broddi.

At Karin og Jona vórðu valdar á ting júst í 1978 er heldur ikki av tilvild. Til hetta valið var lögtingsval-lógin broytt soleiðis, at tingfólkatalið vaks frá 26 til 32, og Suðurstreymoyar valdømi fekk tvey valdømis-vald umboð afturat.

Nú var betur pláss fyri kvinnum. Og líka til vallógin aftur varð broytt til eitt valdømi í 2008, var trupult at fáa kvinnur valdar á tinguttan fyri Suðurstreym.

Kanska søgan um politikaran Karin Kjølbro er søgan um, hví menn ikki skulu ráða einsamallar. Um vit siga, at Jona var fyrr enn Karin, so eru bara 23 komnar á ting eftir Karina, sum kom á ting fyri nærum 42 árum síðani. Tað sigur ikki so lítið um stöðuna.

Eitt sindur um Karina

■ **Fødd:**
27. mars 1944 í Klaksvík
■ **Útbúgving:**
Studentsprógv 1963
Sosialráðgevari 1968
alkoholráðgevari 1994
■ **Starv:**
Andveikraverndin í

Føroyum 1969-71,
Amts- sjúkrahúsið í
Glostrup 1972-76
Leiðari á
Kriminalforsorgini í
Føroyum 1976-2012
■ **Nevndarsessir:**
Forkvinna í ALS

Limur í stýrinum fyri
Norðurlandahúsið
Kvinnufelagssamskipan
Føroya 1990-93,
■ **Politisk størv:**
Tingkvinnu 1978-90
Blaðstjóri á „14.
september“ 1983-84.